

LVOA

LIETUVOS VARTOTOJŲ
ORGANIZACIJŲ
ALJANSAS

Lietuvos vartotojų organizacijų aljansas

Parko g. 3-7, 11203 Vilnius. Lietuva

Tel: +370 611 35509

El. paštas: info@consumer.lt

WWW: <http://www.lvoa.lt>

2019-10-22
Nr. RP-09
Vilnius

Lietuvos Respublikos teisingumo ministerijai
rastine@tm.lt

Kopija:

Valstybinei vartotojų teisių apsaugos tarnybai
tarnyba@vvtat.lt

DĖL EUROPOS TARYBOS DIREKTYVOS DĖL VARTOTOJŲ ATSTOVAVIMO VEIKSMŲ

Šiuo metu Europos Taryboje vyksta derybos dėl Direktyvos dėl vartotojų atstovavimo veiksmų¹ projekto, dėl kurio deramasi Tarybos vartotojų apsaugos ir informacijos darbo grupėje.

Lietuvos vartotojų organizacijų aljansas (toliau - LVOA) ragina prisidėti prie greito susitarimo Europos Taryboje priėmimo dėl siūlomos direktyvos ir taip užtikrinti Europos vartotojams padarytos žalos atlyginimą tais atvejais, kai nukentėję vartotojai sudaro grupę žmonių.

Visų pirma, šis projektas yra labai svarbus padedant Europos Sąjungos vartotojams įgyvendinti savo teisę kreiptis į teismą. Daugybė tyrimų ir apklausų rodo, kad nukentėję vartotojai nesikreipia į teismą atskirai, nes tai ekonomiškai per daug rizikinga ir atima daug laiko. Vadinasi, vartotojai neįgyvendina savo konstitucinės ir tarptautiniuose teisės aktuose įtvirtintos teisės į teisminę gynybą, išskyrus kelias Europos Sąjungos šalis, kuriose egzistuoja kolektyvinės teisinės gynybos sistema. Antra, šios direktyvos priėmimas sustiprintų ir Lietuvos vartotojų teisių apsaugą. Vartotojų organizacijoms suteikus teisę reikšti grupės ieškinį ir atstovauti vartotojus, vartotojams būtų suteikta galimybė operatyviai spręsti kilusius ginčus, ypač tais atvejais, kai teisės pažeidimas yra masinis.

Tačiau nerimą kelia tai, kad kai kurios Komisijos projekto nuostatos arba Tarybos darbo grupės padaryti pakeitimai galimai sumažins būsimų atstovaujamojo procedūrų naudingumą:

1. Projekto 5 straipsnyje nurodyta, kad grupės ieškinys dėl žalos atlyginimo gali būti pareikštas **tik po to, kai įsigalioja teismo sprendimas**. Tai reiškia, kad gali praeiti ne vieneri metai, kol bus imtasi žalos atlyginimo veiksmų ir vartotojai per tą laiką gali prarasti žalą įrodančius duomenis. Prašome išbraukti šią nuostatą.
2. Projekto 6 straipsnio 2 dalis įtvirtina galimybę valstybėms narėms nereikšti kolektyvinio žalos atlyginimo ieškinio, o leisti teismui ar administracinei institucijai priimti tik deklaratyvų sprendimą dėl pažeidimo ir

¹ Proposal for a directive on representative actions for the protection of the collective interests of consumers, and repealing

Directive 2009/22/EC, 2018/0089 COD

[https://www.europarl.europa.eu/RegData/docs_autres_institutions/commission_europeenne/com/2018/0184/COM_COM\(2018\)0184_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/docs_autres_institutions/commission_europeenne/com/2018/0184/COM_COM(2018)0184_EN.pdf)

verslo subjekto atsakomybės. Taigi, ši procedūra nėra veiksminga ir efektyvi. Prašome palaikyti šios nuostatos išbraukimą iš projekto.

3. Projekto 18 straipsnio 2 dalies pakeitimas kelia ypatingą susirūpinimą. Šia nuostata iš Direktyvos taikymo srities būtų išbraukiamos oro ir geležinkelių keleivių teisių sritys. **Šis veiksmas ne apskundytų, o visiškai atimtų iš vartotojų galimybę ginti savo pažeistas teises**, kadangi daugiau mechanizmų, įtvirtinančių žalos atlyginimą minėtose srityse Europos Sąjungos teisėje nėra numatyta. Nacionalinės vykdymo priežiūros institucijos turi įgaliojimus teikti tik neprivalomas rekomendacijas, dėl to oro transporto bendrovės – dažnai į šias rekomendacijas neatsižvelgia. Prašome išbraukti pakeitimo išlygą.

LVOA atkreipia dėmesį ir **ragina palaikyti** šias projekto nuostatas:

1. Derinimo nuostatos (1 straipsnio 2 dalis) yra ypatingai svarbios siekiant stiprinti vartotojų teisių gynimo mechanizmą Lietuvoje.
2. Direktyvos taikymo sritis, grindžiama ES teisės aktų sąrašu, yra gana plati. Tačiau yra daug galimų kolektyvinės žalos atvejų, kurie nėra minimi. Tai – Bendrojo duomenų apsaugos reglamento² pažeidimai, ES taisyklių dėl finansinių paslaugų³, ES teisės aktų dėl keleivių teisių⁴ nesilaikymo atvejai ir kt. Prašome į tai atsižvelgti ir Direktyvą aiškinti plečiamai.
3. **Vartotojų organizacijoms turi būti suteikta teisė teikti grupės ieškinius ir atstovauti nukentėjusius vartotojus** (4 straipsnis). Tai užtikrintų vartotojų teisių apsaugą tais atvejais, kai šiuos įgaliojimus turinčios valstybės institucijos nesiima jokių veiksmų.
4. Prašome visiškai paremti nuostatas dėl įrodymų (13 straipsnis), informacijos apie atstovavimo veiksmus (9 straipsnis) ir pagalbos kvalifikuotiems subjektams (15 straipsnis), kurias pasiūlė Europos Komisija. Atsižvelgiant į tai, kad verslo subjektai pažeidė įstatymus ir vartotojų teisėtus interesus, reguliavimas, įpareigojantis juos teikti informaciją vartotojų atstovams, renkantiems įrodymus, laikytinas pagrįstu ir teisingu. Šis reguliavimas taip pat leistų teismams produktyviau priimti sprendimus.

LVOA ragina pasiekti Tarybos poziciją iki baigiantis Suomijos pirmininkavimui. Tai būtų svarbus žingsnis siekiant sustiprinti vartotojų apsaugą, sudaryti vienodas sąlygas verslo subjektams ir taip sumažinti galimybę piktnaudžiauti turima padėtimi.

Šis raštas siunčiamas tik el. paštu.

Pagarbiai

Prezidentė

dr. Eglė Kybartienė

² Regulation (EU) 2016/679 of the European Parliament and of the Council of 27 April 2016 on the protection of natural persons with regard to the processing of personal data and on the free movement of such data, and repealing Directive 95/46/EC (number 53 in the Annex of the Proposal).

³ EU legislation included in the Annex of the Proposal as no 9, 16, 22, 23, 37, 44-46, 48, 50, 52, 54, 56.

⁴ Atvejai, kai vartotojai turi labai ribotas transporto kompanijų padarytos žalos atlyginimo galimybes.